

До Конституційного Суду України
01033, м. Київ, вул. Жилинська, буд. 14

Суб'єкта права на конституційне подання:
49 народних депутатів України

Уповноважені за дорученням
народних депутатів України:

Бондар Віктор Васильович,
народний депутат України

Коржук Ігор Олександрович,
юрист, адвокат

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення
пункту 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту»
від 1 липня 2014 року № 1556-VII

Відповідно до статей 147, 150, 152 Конституції України, пункту 1 статті 13, статей 38 - 40, 71 Закону України «Про Конституційний Суд України», суб'єкт права на конституційне подання 49 народних депутатів України звертається до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення пункту 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII (Голос України від 6 серпня 2014 року, № 148) (далі Закон).

Відповідно до пункту 7 частини другої статті 42 Закону, не може бути обрана, призначена (у тому числі виконувачем обов'язків) на посаду керівника вищого навчального закладу особа, яка голосувала за диктаторські закони 16 січня 2014 року. Зі змісту зазначеного положення вбачається, що саме народні депутати України, які голосували за диктаторські закони 16 січня 2014 року, не можуть займати посаду керівника вищого навчального закладу, адже єдиним

органом законодавчої влади в Україні є Верховна Рада України, конституційний склад якої - 450 народних депутатів України (стаття 75, частина перша статті 76 Конституції України).

Положенням пункту 7 частини другої статті 42 Закону результати голосування у парламенті 16 січня 2014 року визначаються як підстава для відповідальності особи, адже за певні дії (голосування за диктаторські закони 16 січня 2014 року) передбачається обмеження для особи у виді позбавлення права займати керівну посаду у вищому навчальному закладі (санкція). Юридична відповідальність як і форми притягнення до юридичної відповідальності, визначаються та встановлюються законами (Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 1999 року №9-рп/1999). Отже, положенням пункту 7 частини другої статті 42 Закону встановлюється саме юридична відповідальність народних депутатів України за результати голосування у парламенті.

Відповідно до частини другої статті 80 Конституції України народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп. Зі змісту наведеної норми вбачається, що голосування у парламенті не є правопорушенням, а тому Законом, всупереч частині другій статті 80 Конституції України, не може бути встановлено юридичної відповідальності за його результати.

За правовою позицією Конституційного Суду України депутатська недоторканність як елемент статусу народного депутата України є конституційною гарантією безперешкодного та ефективного здійснення народним депутатом України своїх повноважень і передбачає звільнення його від юридичної відповідальності у визначених Конституцією України випадках та особливий порядок притягнення народного депутата України до кримінальної відповідальності, його затримання, арешту (пункт 1.1 резолютивної частини Рішення від 26 червня 2003 року №12-рп/2003).

У Рішенні від 27 жовтня 1999 року № 9-рп/1999 Конституційний Суд України наголосив, що народний депутат України і після припинення депутатських повноважень не може бути притягнений до юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах (абзац другий пункту 4 мотивувальної частини). Однак, зі змісту положення пункту 7 частини другої статті 42 Закону вбачається, що народний депутат України несе юридичну відповідальність за результати голосування у парламенті після припинення депутатських повноважень, оскільки повноваження народних депутатів України VII скликання, які голосували за диктаторські закони 16 січня 2014 року, припинилися 27 листопада 2014 року.

Отже, положенням пункту 7 частини другої статті 42 Закону передбачено юридичну відповідальність народних депутатів України у виді заборони обіймати посаду керівника вищого навчального закладу за результати голосування у парламенті 16 січня 2014 року. Зазначене прямо суперечить частині другій статті 80 Конституції України, а отже пункт 7 частини другої статті 42 Закону не відповідає наведеній нормі Основного Закону України.

Ватро зазначити, що юридична конструкція пункту 7 частини другої статті 42 Закону не відповідає принципу правової визначеності, який є елементом верховенства права. Верховна Рада України 16 січня 2014 року розглянула п'ятнадцять законопроектів. Однак голосування по дев'яти законопроектах здійснювалося шляхом підняття руки, що не дозволяє точно встановити народних депутатів України, які голосували за диктаторські закони. Крім того, словосполучення «голосувала за диктаторські закони 16 січня 2014 року» не дає чіткого розуміння того, які саме закони є диктаторськими; чи всі закони, проголосовані 16 січня 2014 року, є диктаторськими (зокрема, Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік») чи окремі з них. Законодавство України не визначає змісту й ознак таких законів. Така правова невизначеність не виключає довільного трактування цього словосполучення у правозастосовній практиці і може призвести до свавільного обмеження основних прав і свобод людини і громадянина. У Рішенні від 22 вересня 2005 року №5-рп/2005

Конституційний Суд України зауважив, що із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини).

За правовою позицією Конституційного Суду України ОДНИМ із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями; обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки (абзац третій підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010).

Народні депутати України, голосуючи за закони 16 січня 2014 року, не могли передбачити наслідків своїх дій з двох причин. По-перше, як вже зазначено вище, вони не несуть юридичної відповідальності за результати голосування у парламенті (частина друга статті 80 Конституції України). По-друге, станом на 16 січня 2014 року, законодавством України не передбачалося будь-яких обмежень прав внаслідок здійснення народними депутатами України своїх повноважень, зокрема, заборони на зайняття керівної посади у вищому навчальному закладі. Зміни до Закону, які встановлюють таку заборону (пункт 7 частини другої статті 42) було внесено Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо встановлення обмежень при обранні на посаду (призначення виконувача обов'язків) керівника вищого навчального закладу» від 14 травня 2015 року № 415-VIII. Таким чином, положенням пункту 7 частини другої статті 42 Закону передбачається юридична відповідальність особи (позбавлення права обіймати певну посаду) за дії, які на момент їх вчинення не вважалися протиправними. Зазначене суперечить частині

другій статті 58 Конституції України, відповідно до якої, ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення. Конституційний Суд України у Рішенні від 9 лютого 1999 року № І-рп/1999 зазначив, що до події, факту застосовується той закон або інший нормативно - правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце (абзац другий пункту 2 мотивувальної частини).

Отже, положення пункту 7 частини другої статті 42 Закону також не відповідає вимогам частини першої статті 8, частини другої статті 58 Конституції України.

Па підставі викладеного, керуючись статтями, 147, 150, 152 Конституції України, пунктом 1 статті 13, статтями 38, 39, 40, 71 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за цим конституційним поданням.

2. Визнати таким, що не відповідає положенням частини першої статті 8, частини другої статті 58, частини другої статті 80 Конституції України положення пункту 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII, згідно з яким не може бути обрана, призначена (у тому числі виконувачем обов'язків) на посаду керівника вищого навчального закладу особа, яка голосувала за диктаторські закони 16 січня 2014 року.

3. Залучити до участі в даному конституційному провадженні уповноважених за дорученням суб'єкта права на конституційне подання 49 народних депутатів України:

Бондаря Віктора Васильовича, народний депутат України

Коржука Ігоря Олександровича, юрист, адвокат

Додатки:

Підписи суб'єктів права на конституційне подання – 49 народних депутатів України додаються на 3 аркушах.

Конституційне подання і додатки до нього в 3-х примірниках.

Додаток

до конституційного подання щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 6 та 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року (опублікованого у газетах «Голос України» від 06.08.2014 року, № 148; «Урядовий кур'єр» від 13.08.2014 року, № 146)

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення
1.	Мискалаєвський Дмитро	300
2.	Набажук Сергій Петрович	386
3.	Разваровський Віктор Іванович	271
4.	Шеноблоб Юрій Анатолійович	344
5.	Мендичук С.І.	№ 119
6.	Сторожук Ігор Іванович	№ 306
7.	Доржич Ігор Леонідович	357
8.	Корітний Сергій Васильович	235
9.	Ліанко Михайло Іванович	№ 274
10.	Литвин Володимир Михайлович	
11.	Феєбаєв Влад Іванович	239
12.	Петришин Александр Сергійович	№ 282
13.	Григорук Евген Миколайович	264
14.	Романчук Олександр	358
15.	Березин Станіслав	304
16.	Козубович Александр	281
17.	Турецький Тетяна	336

7 (сімнадцять) підписів

18.	Мещеряков Иван Иванович	391
19.	Романов Роман Сергеевич	083
20.	Алексеев Алексей Иванович	119
21.	Лысцов Александр Валерьевич	398
22.	Судец Валерий Олександрович	338
23.	Киселев Иван Иванович	340
24.	Мельник Владимир Владимирович	372
25.	Ремисов А. П.	371
26.	Коротаев Иван Иванович	375
27.	Холмунин Виталий Владимирович	369
28.	Бонгар ВВ	389
29.	Борисенко ВВ	339
30.	Пресман АС	332
31.	Зыков О.И	345
32.	Самарин С.М	375
33.	Ульков А.О.	326
34.	Талов В.И	378
35.	Власов А.С	250
36.	Макарев Олег Борисович	427
37.	Зубов Александр Николаевич	398
38.	Мельников Иван Иванович	296
39.	Темнов В.О.	401
40.	Иванов Иван Иванович	

22/9варчятъ зва/писиса

41.	Надприцма Орш	098
42.	Федорів Дмитро Федорович	384
43.	Юрчишин Микола Васильович	228
44.	Фурман Сергій Іванович	396
45.	Суржиківський Олександр Іванович	414
46.	Курчак Ірина Валентинівна	018
47.	Бабенко Павло Тарасович	025
48.	Сотка О.О. Олександрівна Олександрівна	050

49. Чорна Ірина
Іванівна 310

50. Голова Михайло
Іванович 362

Всього 49 (сорок дев'ять) підписів
народних депутатів України.

Керівник Управління
кадрів

Б. Максимчук
08.07.2015р.